

POEZIJE

Zložil

S. Gregorčič.

I.

Kary Ughavsky

V Ljubljani.

Založil Ig. Gruntar; tiskala Klein in Kovač.

1882.

64016

IN = 03000 3822

Uvod.

oét, le malokomu znan,
 Leží po svetu rázmetán;
 Da kip njegov bi vam podál,
 Raztresene sem ude zbral —
 Ne vseh! . . . a kdor pregleda té,
 Spozná mu glávo in srcé!

Naša zvezda.

Zvezda mila je migljála
 In naš rod vodila je;
 Lepše nam ta zvezda zala,
 Nego vse, svetila je.

Toda, oh, za gôro vtone,
 Skrije se za temni gaj;
 Prašam svitile milijone:
 Vrne-li se še kodaj?

A molčé zvezdice jasne,
 Odgovôra ne vedó,
 Dol z nebá višave krasne
 Némo na prašalca zró.

Pridi, zvezda naša, pridi,
Jasne v nas upri oči,
Naj moj dom te zopet vidi,
Zlata zvezda srečnih dni!

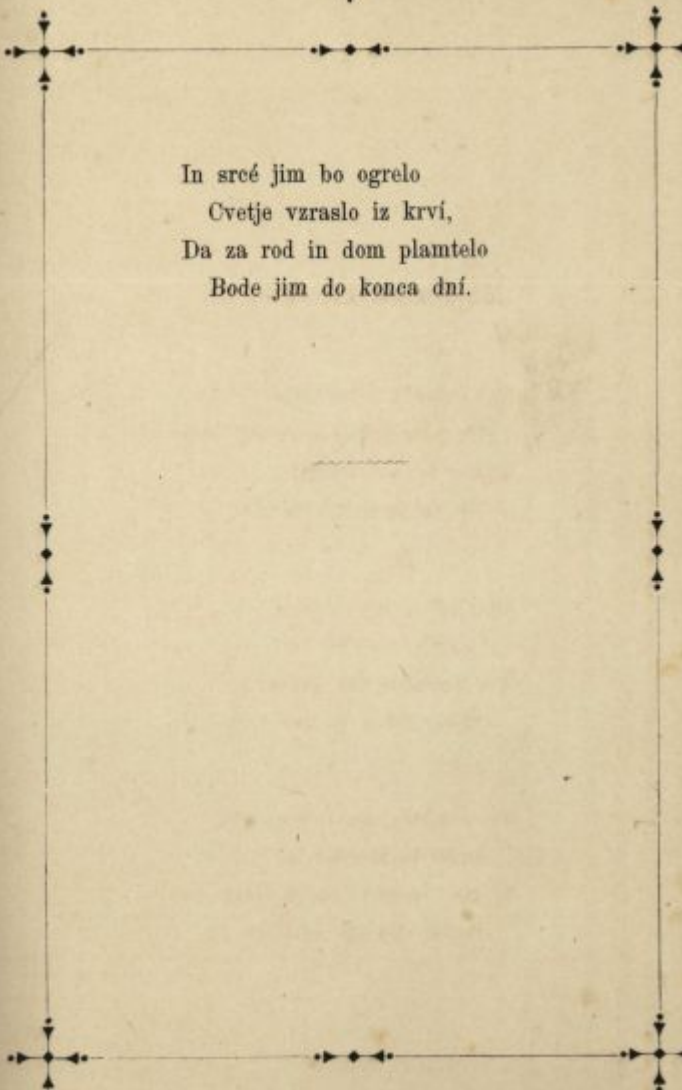
Mojo srčno kri škropíte!

Mojo srčno kri škropíte
 Po planinskih solnčnih tléh,
 Kakor séme jo vzíte
 Po doléh in po bregéh.

Pòmład iz krvi rodíla
 Cvétke tisočére bo,
 Ter prijazno mi gojíla
 Svôje néžne hčére bo.

Déve zôrne, dečki zali
 Brali bodo róže té,
 V kite bódo jih spravljáli,
 Dévali jih na srcé.

A decorative border surrounds the text, consisting of four corner ornaments and four side ornaments. Each corner ornament is a cross with a dot at its center. Each side ornament consists of a vertical line with a dot at the top, a downward-pointing triangle, a diamond, and an upward-pointing triangle. The top and bottom side ornaments also have a horizontal line extending from the diamond to the left and right, with dots at the ends.

In srcé jim bo ogrelo
Cvetje vzraslo iz krvi,
Da za rod in dom plamtelo
Bode jim do konca dni.

Na sveti večer.

od gôro gre dekletce mládo,
 Ko svet obhaja sveto noč,
 Spoznalo bi v potoku rádo,
 Kaj višnja jej namenja moč.

Na válih lunin svít trepéče,
 Trepéče v déklici srcé,
 Želéče pa in kopernéče
 Očésci vprè na dno vodé.

In, glej, iz dna valóv pozdravi
 Jo znan, krasán in ljub obráz,
 Ki jej z nasmehom sladkim pravi,
 Dá tù je njíju združbe čas!

K potoku vleče tudi mène,
Ko sveto noč proslavlja svet,
Tam morda tema se razžêne,
Ki v njó nebá je sklep odét.

Prinágnil bódem se nad vódo,
Prisluškal, kaj bo val šumljal;
Ne svôje, národa osódo
V proróčnih válih bom iskál.

Kdaj srečno moje bo domovje?
Rešítve njemu le še ní?
Kaj mi razkrílo boš, valovje?
Nadjá sreé se in — bojí!

Sam.

 orjé mu, ki v nesreči biva sam ;
 A srečen ní, kdor srečo vžíva sam !
 Imáš-li, brate, mnogo od nebés,
 Od bratov ne odvráčaj mi očés !
 Duh plemeniti sam bo nosil bôli,
 A sreče vžíval sam ne bo nikoli.
 Odprí sreé, odprí roké,
 Otíraj bratovske solzé,
 Sirotam olajšúj gorjé.
 Kedor pa sréčo vžíva sam,
 Naj še solzé prelíva sam !

Mavrica.

 íserna léstva se vspenja v oblák,
 Spušča se onkraj na zemeljski tlak,
 Mavrica pisana, božji prestól.
 Angelji hodijo gor in pa dol,
 Zláte kropílnice v rókah držé,
 Zémľjo prežejno hladé in pojé.
 Gôri na stôlu pa Véčni sedi,
 Kapljici vsaki on srečo delí:
 Pade na pólje — rodi zelenjád,
 Kane na drévje — obilen da sad,
 Kaplja na njívi — da žíto zlató,
 Kaplja na trti pa — vince sladkó.
 Sreča se spuščá na sléherno stvár,
 Kedar zalíva nebeški vrtnár.

Veseli pastir.

Kakrívljeno palico v róki,
 Za trakom pa šopek cvetie,
 Ko kralj po planíni visòki
 Pohajam za tropom ovèc.

Saj tukaj na solnèni višavi
 Le sam sem, le sam gospodár,
 Živejem po pameti zdravi,
 Za muhe mi ljudske ni mar.

Nikomur tu nisem na pòti,
 Na poti ni meni nikdó;
 Kdo čisto veselje mi móti,
 Kdo móti življenje mirnó?

Nikdár ne zmračí se mi čelo,
 Nikdar ne stemné se očí,
 In pojem in ukam veselo,
 Da z gôre v goró se glasí.

Naj drugi okoli po svéti
 Si iščejo slave, blagá,
 Jaz hočem na gori živéti,
 Tu sreča, tu mir je domá.

Za čedico krotko popeval
 Bom pesmice svoje sladké,
 Dolincem glasno razodéval,
 Kar polni mi srečno srcé.

Ne, palice svoje ovčarske
 Za žezlo kraljévo ne dam,
 In rajši, ko krone cesarske,
 Cvetíce na glavi imám!

Pri zibelki.

Počívaj mirno, angelj šibki,
 Ki dni le šteješ, ne še let,
 Počívaj sréčno v tópli zíbki
 Ko v pópji mlade róže cvet.

Sedaj trenutke sreče jasne
 Delí nebeški ti vladár,
 Zdaj ure ti tekó prekrasne,
 Krasnejših, oh, ne bo nikdár.

Zibelka s cvetjem je nastlana
 In angelji pojó okróg;
 Britkóst nobena ni ti znana,
 Ne teža rev, nadlog in tóg.

Vihar sovražen svet pretresa,
Razganja srca divji boj;
Nad zíbko jasna so nebesa,
V nedolžnem srci je pokòj.

Zató le spavaj, angelj šfbki,
Ki nič ne veš še, kaj je svet,
Počívaj, snívaj sládko v zíbki
Ko v mehkem popji mladi cvet.

Saj, ko porasteš, dete zalo,
Drugače bóde mnogokàj;
Da bi le vedno mi ostalo
Nedolžno, čísto kakor zdàj!

In bésno okróg zavrté se,
In zlobno mu v lice režé se,
Pretvarjajo studni obráz,
Da mozeg preléta mu mráz.

In vedno ob uri vže pozni
Duhovi se vračajo grozni,
Pošastni ponávljajo ples,
In starček ne stisne očes.

Zgubljeno na véke je spanje,
Dobljeno pekóče spoznanje:
Narhujša je vseh bolečin
Kesanje, krivíce spomín!

Siromak.

ar Bog mi je življenje dál,
 Odkar sem se zavédel,
 Pod svôjo strého nisem spál,
 Pri svôjih nisem jédel.

Svatuje dan za dnevom grád,
 Po njem veselje vríska;
 A siromaka mraz in glád
 Pod milim nebom stíska.

Kedó z menoj spregovori
 Besédico prijazno?
 Kedó, kedó razveseli
 Srcé veselja prázno?

Po svetu hodim čisto sam
Od praga pa do praga,
Nikdó ne praša: kod in kam?
Z nevolje vsak pomaga!

To pa nadloga vseh nadlog,
To húdo je najhuje,
Da, ker sem reven, ker ubog,
Me ljudstvo zaničuje.

Kdor kruha vbranega ne jé,
Ni skusil siroténja,
Kaj je trpljenje, on ne vé;
On ne pozná živlénja.

Za vse je svet dovòlj bogát,
In sréčni vsi bi bili,
Ko kruh delil bi z bratom brát
S prav srènimi čutíli!

Pogled v nedolžno okó.

Nikár, nikár se me ne boj,
 Nedolžni, nežni angelj moj,
 Le semkaj k meni sedi,
 Okó v okó mi gledí!

Poglèd ti čist, okó mirnó,
 V njem seva celo ti nebó,
 In meni v njem leskeče
 Odsev vže davne sreče.

Budí spomín mi krasnih dní,
 Ko bil sem še kot si zdaj tí,
 Spomína me mladósti
 Brez toge, brez bridkósti.

Spomína me čarôbnih let,
Ko bil je v cvetji ves mi svet
Enako vrtu v maji,
Ko živel sem ko v raji.

Zgubljen je, oh, zgubljen moj raj,
Ne smem, ne morem vanj nazaj,
Zaklénena so vrata,
Proč, proč je dôba zlata.

Pa če zaprt je sreče raj,
Da glédam vanj, se zdí mi, vsaj,
Ko v tvôja zrêm očesa,
Odprta v njih nebésa.

Sreé se v prsih mi topí
Zamákneno v nekdanje dni,
V presréčno dôbo cvéta —
O zlata, zlata léta!

Jeftejeva prisega.

a boj na dívje Amoníte,
 Sovražnike rodú srdíte,
 Je Jefte hrabro četo zbral;
 Na meji, glej, sovražnih tal
 Klečí glavár na travi rôsni,
 Da zmago bi mu Večni dal
 V osodni vojski, smrtonôsní:
 „O čuj me, bojnih trum gospód,
 Usliši moje ti molítev,
 Otmí, otmí svoj sveti rod!
 Ti vódi ga v zmagalno bitev,
 Dodeli srečno mu vrútečev, —
 In — to prisegam! — prvo stvar,
 Ki po dobljéni slavni zmagi
 Me sreča na domačem pragi,
 Zakoljem tebi v žgalni dar,
 Osode vojskne gospodár!“

Takó prisega vodja trum,
Glavárja čuje hrabra četa,
In srca, vže popreje vneta,
Navdihne nevkročèn pogúm.
Kedár se v gòri vtrga plaz,
Kedó-li mu zastavi gaz?
Ko tenke bilke trdni hrasti
Se morajo vkloníti, pasti!
A stókrat huje od plazóv
Se Jefte s četo zadrvi
Na vrste Amonskih sinóv.
Kakó so tam kovála jekla,
Kakó je kri v potocih tekla,
Na črna tla junaška kri!
Kot za žanjíco žíta snopi
Ležé po tleh vojakov tropi,
Požela jih je srepa smrt, —
Sovrážnik je pobít in strt,
In zmagovit na tla domača
Se Jefte s hrabro četo vrača.

Oj, to ti je ponôsen god
Za té, o Jefte, in tvoj rod!
Slaví te Izrael vesel,
Ker sveti dom si mu otél:
Do meje ti naproti vreje,
In vrsta venčanih devic
Na cesto trosi ti cvetíc,
Nástilja palmove ti veje!
In póti, polja in vasi
Povsódi mrgolé ljudi:
Visoki, nizki, stari, mládi
Zmagálca videli bi radi,
Ki trume je sovražne zmel.
Izmej ljudi na mládo rame
Tu máti malo dete vzame:
„Glej, on je Izrael otél!“
In starček od veselja plaka
Gledaje slavnega junaka,
In sto in sto glasóv gromí:
„Rešítelj Jefte naj živí!“ —

Vže sveti se domači krov,
Zidovje se belí naproti,
In zdaj v mogočni prelepoti
Pred njim stoji ves dom njegov.
In, glej, mladenek cveten zbor
Slavilno pesem prepevaje,
Sreberne strune prebiraje,
Privrè čez prag na beli dvor;
Pred njimi pa v obleki snežni
V naročje Jefteju hití,
Kot na perotih, angelj nežni,
Otròk njegov, edína hčér!
A Jefte, glej, je mrtvobled,
Iz lice je proč življenja sléd —
Ne króži se očetn róka
V objem pristrénega otróka.
Junák, ki groze ne pozná,
Kaj zdaj ko listje trepetá?
„Oh, nepremišljena prisega!“
Obupno oča zaječi,
Da grozno se okrog razlega,

Da mraz pretresa vsem kostí.
 „Joj, ti nesrečni otrok moj,
 Še bolj nesrečen oča tvoj,
 Ki krív brezmejnega je zlega!
 Umreti moraš, hči, umreti
 V življenja polnem, lepem cveti:
 Prisegel sem, da prva stvar,
 Ki po dobljèni slavni zmagi
 Me sreča na domačem pragi,
 Bogú bo dana na oltár;
 In tebe, oj otrok predragi,
 Nebó izbralo si je v dar!
 Velíko terjaš, o nebó,
 Velíko terjaš od očeta!
 Odpústi dete mi ljubó,
 Zgodíti mora se takó:
 Prisega grozna je — pa sveta!“
 In izvrši prisego oče,
 In pade dékelce mladó,
 A oče in ves národ joče!

Daritev.

aritev bodi ti življenje celo:

Oltar najlepši je — sreča oltár,

Ljubezen sveta v njem — nebešk je žar,

Gospodu žrtva — vsako dobro delo.

O, da srcé gojilo bi vsekdar

Ta sveti žar, naj živo bi gorélo,

Enako kresu vedno ti plamtelo,

Bogú in domu žgalo vréden dar!

Odlóčno odpovéj se svôji sréči,

Goreče išči drugim jo doséči,

Živéti vrli móž ne smé za sé.

Iz bratov sreče njemu sreča klíje,

Veselje ljudsko njemu v óku sije,

In tuja sólza mu mečí srcé!

Kupa življenja.

od tábo pekèl in nebó nad tebój,
 A zemlja visí mej obema,
 In gori in doli zajema
 Ti v kupo življenja kipeči napoj:
 Zdaj bóli peklà, zdaj veselje nebá,
 Pogósto vse vmés!
 Glej, to ti je res
 Osóda svetá! —
 Kedór je možák,
 Strupène se kupe ne brani,
 Sladké se nikdár ne vpijáni,
 No vedno ostane enák,
 In vedno ohrani
 Si pôkoj sladák!

Izgubljeni cvet.

Sinoči je pela
 Ko slavček ljubó,
 Zakaj pa je danes
 Rosnó nje okó?

Sinoči cvetoča,
 Rudeča ko krí,
 Zakaj pa jej danes
 Obrazek bledí?

Imela je vrtec,
 Oj vrtec krasán,
 Ko davi je vstala
 Bil cvet je obrán.

Oh, cvetje je rahlo,
Čez noč se ospè;
A žal je še meni
Po njem, o deklè!

Tja doli po polji
Pa stopa nekdó,
On cvet je potrgal,
Zdaj — uka glasno!

Pri mrtvaškem odru.

j, tu ležiš na ôdri,
 Kot angeljček mirú,
 Očesci jasnomôdri
 Zatisneni svetú.

Z ročico se ročica
 K molitvi sklepa ti;
 Ta snegobela lica,
 Kot prej, so lepa ti.

In krog nedolžnih senec,
 V ruménkastih laséh
 Ti plava cveten venec,
 Na ustnih rajsk nasméh.

Smrt ní ti strahovíta,
 Če tudi v evetu let,
 Na lici se ti číta,
 Da ní ti mári svet!

Čemú se joče mati,
 Kaj oča se solzí?
 Po tebi žalováti
 Pa meni se ne zdí!

Saj ti si srečno slekla
 Oklep trohljívi zdaj;
 Neslà je božja dekla
 Te v lepši, boljši kraj!

Pač blagor, blagor tēbi,
 Tam dobro je za té!
 Na srečnem božjem nēbi
 Oj móli še za mé!

Siroti.

 vetica nerazvita,
 Rastóča vrh planín,
 Ti zapuščěna, skrita
 Poganjaš sréd pečin.

Kedó-li te zalíva,
 Komú pač ti si mar?
 Cvetíca ljubezníva,
 Pa jaz ti bom vrtnár!

Skrbnó te bom zalíval,
 Lepó te bom gojíl,
 Če tudi drug bo vžíval,
 Ko cvet se bo razvíl.

Oj déte, déte malo,
Nedolžno dete tí,
Sirotá si ostalo,
Kedó za té skrbí?

Pa če nikdó na sveti,
Jaz bom pod skrb te vzél,
Le rasti v lepem cvéti,
Cvetú bom jaz vesél.

Za blágost ti goréče
Bom prosil, angelj moj,
Če tudi tvôje sréče
Delíl ne bom s tebój!

Njega ni!

 óže je na vrtu pléla,
 Péla pesemco glasno,
 Živo v lice zarudéla,
 Ko je stópil on pred njó.

„Daj mi cvetko, dete zalo,
 Da na prsi jo pripnèm,
 Za spomín cvetico malo,
 Prédno v tuje kraje spèm.“

Kito cvétja mu je dala,
 S cvetjem dala mu sreé,
 Sama v vrtu je ostala,
 On po svetu šel od njé.

Róže je na vrtu pléla,
Pésni pela je glasnó, —
Kaj da vrta več ne déla,
Kaj ne poje več takó?

Déklica glavó povéša,
Vene ôbraz, prej cvetóč,
Nekaj nje srce pogreša,
Solz jej pôtok lije vróč.

Čez ograjo vrtno gléda, —
Mnogo mimo vrè ljudí; —
Deva bleđa, deva bleđa,
Njega od nikoder ní!

V mraku. . .

e vtôni, vtôni za goró,
 Le vgási, solnce, luč svetló,
 Oj padi, padi gosti mrak,
 Prinêsi srečo mir sladák.

Čemú sijálo bi lepó,
 Čemú, oj solnčece zlató?
 Povsód sirótam sévaš le,
 Nesrêčen rod ogrévaš le!

Kdo gledal bi ta hrib in dol,
 Zaklet le v revo, jok in bol,
 Hinavstva, zmot, trpljenja poln,
 Sirot in siroténja poln?

Doklèr mi siješ, solnce tí,
Hladú, mirú mi v srci ní,
Morí poglèd, teží spomin
Me svojih, ljudskih bolečin.

Le skrìj se, solnce jasno, skrìj,
Izgíni svet izpred očí,
Da zábi žalostno srcé
Človeške zmote in gorjé!

Na bregu.

a brégu stojím in v mórje strmím :

Pod máno srdíto valovje

Rohní ob kamnito bregovje ;

Do néba praší se meglèni dím,

V obráz mi brízgajo péne

Od skalne sténe ;

A stena skalna

Ostane stalna,

In jaz se na robu ne ganem,

Viharju kljubújem, ostanem !

Ko v steno valovje osóde vihar

Ob mé se zaganja ;

A duh se ponósní ne vklanja :

Ti stréti me móreš, potréti níkdár,

Osóde sovražne besnéči vihar !

Zaostali ptič.

In ti si edini še tukaj ostal,

Oj ptiček, od trume vesele?

In nič po krilatih ti sestrah ni žal,

Ki splule so v južne dežele?

Oh, vidim, ni mōgla te bolna perut

Čez morje široko prenēsti,

Strl srēdi je pōti jo lōvec ti krut,

Pri brēgu si mōral obsēsti.

Zapúščen, bolán zdaj na produ stojíš,

Peruteo pobēšaš krvavo,

Za družbo predrago sirota strmiš

V daljavo čez morskó planjavo.

Pač sanjaš o krajih, kjer sólnee topló
Sestricam, družicam se smeje,
Kjer cvétje dišéce in sadje zlató
Visí od citrónove veje.

Mej ptiček, jaz dôbro uméjem bolest,
Ki vbogo srcé ti razriva;
Pa pojdi z menój kot továriš mi zvest
In skupaj bolésti nosíva.

Saj mêni so tudi ti dôli le prod,
Duh lépše, srečnejše mi sluti, —
Kakó jaz po njih omedlévam od tod,
A strte so môje peruti!

Vinski duhovi.

očaj, le z nôva kupo mi napólni,
Hladíla daj, zdravíla duši bólni!

Kedâr okó otóžno v kupo vprem,
Skrivnostna čuda v kaplji zlati vzrêm:
Odpře se svet čaróben mi in nów,
Okó zagléda sto in sto duhów,
Duhów ne zlóbnih, nego čistih, blagih,
Trpinom dôbrih, tóžnim srcem dragih.
Tu v kupi, glej, prekrasno zrêm kraljico,
Nebeško hčer, neskáljeno resnico;
Tik njé radóst, — pozná se na očéh, —
In déca njèna: šala, vtíp in smeh!
Navdúšenost, čuj, poje rajsko pésem,
Na zèmlji še enake slišal nésem.
In nade duh naprot štepeče mi,
Podí obup, skrbí moréče mi.

Poglèd duhóv, vabljénje krasnih bóginj
Mi vnema v duši čudodélen oginj,
Up vrača se v srcé, na usta sméh
In z nôva vžíga rádost se v očéh.

Duhovi vinski, hvala vam tedaj!
Napolni zopet kupo mi, točaj!

Človeka nikár!

delávnico sem tvôjo zrl,
 Ki bitij si rodil brez brôja!
 Skrivnostno snuje róka tvôja:
 Nikjér je stalne ni stvarí,
 A prah nobén se né zgubí.
 V delávnico sem tvôjo zrl,
 In videl vedno sem vrtenje,
 Prelivajóče se življenje,
 Prerojevanje, prenavljanje,
 Iz bitja v bitje presnovljanje,
 A smrti nisem vzrl nikjér!
 Brezumni svét plakaje tóži,
 Ko pade cvét duhtéči róži,
 Ko izmej dragih mu katér
 Duhá okôve v grôb polôži,
 Češ: rôdni brát mu je umrl!
 In — smrti ní!

V delávnico sem bôžjo zrl,
 Tam prestvarjánje sem stvarí,
 A smrti nisem vzrl!
 Začétnik moj, ki si me vstváril,
 Duhá si ískro mi razžáril,
 V oklêp prstêni jo zaprl, —
 Zakaj? Veš tí! —
 Ko ílnato boš jéčo strl,
 Ne bom umrl!
 No duhu poženó peroti,
 Ki jih iz dôla solz in zmot
 Razvíje na skrivnostno pot, —
 Kam? Têbi hítel bo naproti,
 Da énkrate tvoj obráz bi zrl,
 Da zrl bi solnènojasno lice,
 Obráz ljubézni in resnice!
 To prst pa prsti izročé
 In svét ob noč pozabi kraj
 Krijóč ostanke té.
 In ni mi žal! Svét zabi naj!
 Ti ga ne zábiš!

Za nôvo stvar moj práh porabiš, —
Za káko? Jaz ne vém,
Ti sam si gospodár!
A eno te prosíti smém:
Iz praha vzgôji ti cvetíco,
Podári lôgu pévko-ptíco,
Katérokoli vstvári stvár;
Kedór bi pa ko jaz na svéti
Imél čútiti in trpéti,
Mej dvômi, zmótami viséti —
Človéka — vstváriti nikár!

Izgubljeni raj.

Izgubljen človeku je zemeljski raj,
 Adáмова déca v prognanstvu se jôče,
 In prôsi, naj sréče zaprávljene kraj
 Odprè jej na nôvo dobrótljivi ôče.

Nespámetno ljudstvo, čemú-li tvoj stok?
 Na délo! Ne nosi mi križema rok!
 Povrni se sámó v prvôtnost nazáj,
 In našlo povsôdi prvôtni boš raj!

Lastovkam.

ástovke, oj Bog vás sprími,

Ko po dólgi, ôstri zimi

Priletéle ste nazaj

V mirni naš planínski raj!

Ve pomládi ste znanílke,

Dôbre sréče ste nosílke,

Kjer svoj dom postáivate,

Blágost tja pripravíte.

Gostoljuben stròp je moj:

Gnézda svôja nanj pripníte,

Tù valíte, tù gojíte

Srečonôsni zárod svoj.

Skrbno jaz vam branil bom

Nežni rod in mali dom.

Tù nikdó se vas ne takne,

In mladíčov vam nikdó

Z róko kruto ne izmakne, —

Čuval jaz jih bom zvestó.“

A zastónj je vès moj klíc,
Ne privábi sréčnih ptíc.
Razkropí se vse krdelo
Čez prijazno gorsko selo,
Razdelí se v pare tròp,
Slédnji par izbère stròp,
Kjer obési mèhko gnézdo:
Prazen je le moj, edín,
Ker nesréče jaz sem sín,
Ròjen pod nezgòdno zvézdo!

V Celici.

z néme cêle v žívi svét
 Mlad samotár strmí,
 Venóčih lie bledóči evét
 Kropé mokré očí.

Stár pótnik v ôkno vspnè okó,
 Ko truden mímo gré,
 Blagruje ône, ki mírnó
 Po célicah živé.

„Ne móti, pótnik, se nikár,
 Ní tukaj dom mirú,
 Ni vsélej svet pokòj vladár
 Sred tíhega zidú.

Moj dom je nizek in tesán,
 Brezmejno to srcé,
 Če brat zaklépa samostán,
 Kdo vkléne pa željé?

Doklèr se prsi dvingajo,
 Srcé še hrepení,
 Doklèr željé se vžigajo,
 Pokoja, sreče ní! —

Zapústil svet sem mladolet,
 Se v celico zaprl,
 Umrl je zá-me celi svet,
 Jaz nisem zanj umrl.

Zabíti ga, — mi móči ní,
 Vživáti ga — ne smém;
 Plamén, ki v srci mi gorí
 Morím in mrjem ném.

Ne vlada vselej svet pokoj
Sred tihlega zidú;
Če ne prinèseš ga s sebój,
Ne najdeš tu mirú.

Le rômaj, rômaj svôje pót,
Glej, svét je lép ko vrt;
Rád bi s tebój iz teh samot, —
Izhòd mi je zaprt!

Primula.

olétni dan na zlatih žarkih
 Iskril na svet je solnèni prah,
 Po tratah se vsejál in jarkih,
 Zaril se v prst, zavíl se v mah.

Tam sólnène matere rojènci
 Bledé zaprti v grob temán,
 Svetóv nebeških izseljènci
 Mrjó v nesréèi dan na dan.

Vze zímski dan visí nad brégom,
 Čez dol besní ledén vihar
 In gozd in plan ječí pod snégom, —
 Gorjó ti, vboga solnèna stvár!

Kakó siróta zdaj trepeče,
Oh, da bi mogla gor nazaj,
Če ne, pa vsaj iz nočne ječe,
Da gléda vsaj domači raj!

In zláto solnee, glej, prigreje,
Odprè snežèni se zapah,
In solnčee stotisoč prismeje
Se tam, kjer mrl je solnèni prah.

Oj, to se v travi jasno bliska,
Po jarkih vse svitló, zlató,
Stotisoč tam trobentic piska
Glasán pozdráv domú v nebó!

Moč ljubezni.

aljubilo se je mórje v luno,
 Zaljubilo z neizmérno silo,
 Z njó združíti se sréno želelo.
 Dolgih šest ur kvišku je kipelo,
 Drugih šest ur zopet togovalo,
 Togovalo, bridko žalovalo,
 Ker se ž njo zedíniti ni moglo.
 Vendar ní ljubezni popustílo,
 Želj kipečih ni si ohladílo :
 Vsako šesto uro po odtôku
 Zopet k ljubici se luni dvíga,
 Dviga se, se dvigniti ne môre,
 Ž njo skleníti se nikdár ne môre.
 Le vzdihljáji morja gor kipíjo ;
 Luno v temne megle zavíjaje
 Tóžijo morjá bridkósti luni.
 Ona se ljubezni vérne vsmili,

Ker skleníti z dragim se ne more,
Sólze za vzdihljáje morju vrača,
Ter hladí kipéče želje morju. —
Če takó studèna vòda ljubi,
Oj, kakó pa bo to vróče srce!

Svetá odkletev.

en sanja srce moje zlat:
 Odprto je nebó,
 In vèn se vsiplje zbor krilát,
 Kaj bo, kaj bo pač tó?

Čuj! gôri kliče višnji Bog:
 „Nocój bo svét odklet,
 In konec bóde rév, nadlog,
 In raj mu vstvárim spét“!

Kot jasni vtrínki trop duhóv
 Spustí se v solzni dol,
 Nesóč zemljanom blagoslón
 In lek za žal in bol.

In razkropí se solněni trop
 Iskrěč na vse strani
 Pod slamnati in zlati stròp
 Zdravěč, blažěč hití.

Kjer joka se nesreče sín,
 Otrě mu z líe solzé,
 Kjer najde hišo bolečín,
 Odněse jej gorjé.

In krog po svetu trop, blišěeč,
 Skoz temno šviga noč,
 Iz bliskov měč krepkó vihteč,
 Razganja teme moč.

In zmot, laží in zlòbe duh,
 Zavísti kleti gad,
 In srd, krivíca in napuh
 Grmé v peklà propád!

In bes, ki v sreči tčal je,
 Celó v najboljšem — skrit,
 Duh bôžji ga izbíchal je,
 Poslan nas poblažit.

Resnice solnce síje zdaj,
 Ljubezni greje žar,
 In svét je zopet cvéten raj,
 In srečna vsaka stvár.

Oj, to je zêmlje vzvišen god,
 Človéštva zlati dan!
 Prenôvljen svet, prerôjen rod,
 Kot bôžji sèn krasán!

Z višáv nadsólnčnih kraljev kralj
 Se zêmlji nasmehljá,
 In prst njegóv iz daljnih dalj
 Jo dvigne do nebá.

Na véčno stísne jo srcé,
Ljubezni prve vnet,
S poljubom sladkim govoré:
„Zdaj moj otròk si spet“!

Na ta poljub nebá sladkost
Prešíne vse stvari,
Srcé, vtopljàno mi v radósti,
Zamakneno kopní!

Srcé, le sanjaj vèn in vèn,
O sèn, ne vniči se!
A pač! Izgini sèn kot sèn,
Pa dej — vresníči se.

Življenje ni praznik.

vetóčega líca, cvetóčih še let

Zdaj prve korake namérjaš mej svet, —

Nastlali na stèzo so pisan ti cvet.

Po poljskih cvetícah te žíve cvetíce

Spremljájo, kot žénina mláde družíce.

In svátov prijateljskih rádosten tròp

Praznuje tvoj prvi v življenje ustòp.

In têbe — pač móti te cvétje na poti —

To óbčno vesélje se tudi polóti!

Ne čutiš — naj srea ne vara te čút! —

Da vñòd le v življenje je s cvetjem posut?

Ne slutiš, da cvetje, na stezo nastlano,

Le trnje zakriva, da zvene ti rano?

Prijatelj, ne bódeš za zlo paé mi vzel

Resnòbne beséde na praznik vesel:

Ni praznik, predragi mi, naše življenje,

Življenje naj bode ti délaven dan!

Od zôra do mraka rosán in potán
Ti lajšaj in slajšaj človeško trpljenje!
Ne plaši se znoja, ne straši se boja,
Saj móško dejanje krepčuje možá,
A pôkoj mu zdrave moči pokončá,
Dejanje ti ljúbi, a boj se pokoja!
Dolžan ni samó, kar veléva mu stan,
Kar môre, to móž je storíti dolžán!
Na délo tedâj, ker resnobni so dnovi,
A délo in trud ti nebó blagoslôvi!

Rómarica.

 emú se ti takó mudí
 Oj romarsko deklè?
 Saj k samostanu daleč ní
 In k cérkvi vrh gorè!

Težká je pót in hrib strmán,
 Počívaj tu z menój,
 Lehkò, lehkò še v samostan
 Dospèš, deklè, nocój!

„Da, romarica sem, gospod,
 A ne gor k cérkvi tej,
 Odtod še daleč gre moj hod
 Mudi se mi naprej.

Goré še tri, dolíne tri
Mi prehodíti je,
Deroče globočíne tri
Mi prebrodíti je.

Za brodom tretjim bel je prod,
Za prodom svet zelèn,
Tja romarica spèm od tod
Na griček osamljèn.

Na gričku cérkev ne stojí,
Ne miren samostán,
K molitvi romarskih ljudi
Ne vabi zvon glasán.

In križ ne kamnat ne lesén
Ne dviga se navpik,
Prosilecem milosti noben
Tam ne delí svetnik.

Pa če nikdó tja ne hití
 Pobôžnih čutij vnet,
 Če cérkve tam ne kríža ní, —
 Ta kraj je mèni svet!

Na griček nizki ta srénó
 Jaz poklekníla bom,
 In gôrko kakor prej nikdó,
 Solzèč molíla bom.

Saj griček drugim ni enák,
 To je nagrôben grič,
 Pod njim počíva mlad voják,
 Oh, meni drag mrlíč.

Zapústil bil zastavo je,
 Saj vem po kom kopnèč!
 A plačal željo z glávo je,
 Plačúje jo trohnèč.

Na tuji zèmlji zdaj leží
 Neznán, nemilován,
 Ne križ ne kamen ne stoji,
 Kjer on je zakopán.

Gomila posvečena ní,
 Kropíl ni mašnik je,
 Ni s trnjem ograjèna ní,
 Oh, čedi v pašnik je!

Pač ôstra in nemila si,
 Oj sódba svetna ti!
 Ko kri za dolg prelila si,
 Ni-li dovòlj ta kri?

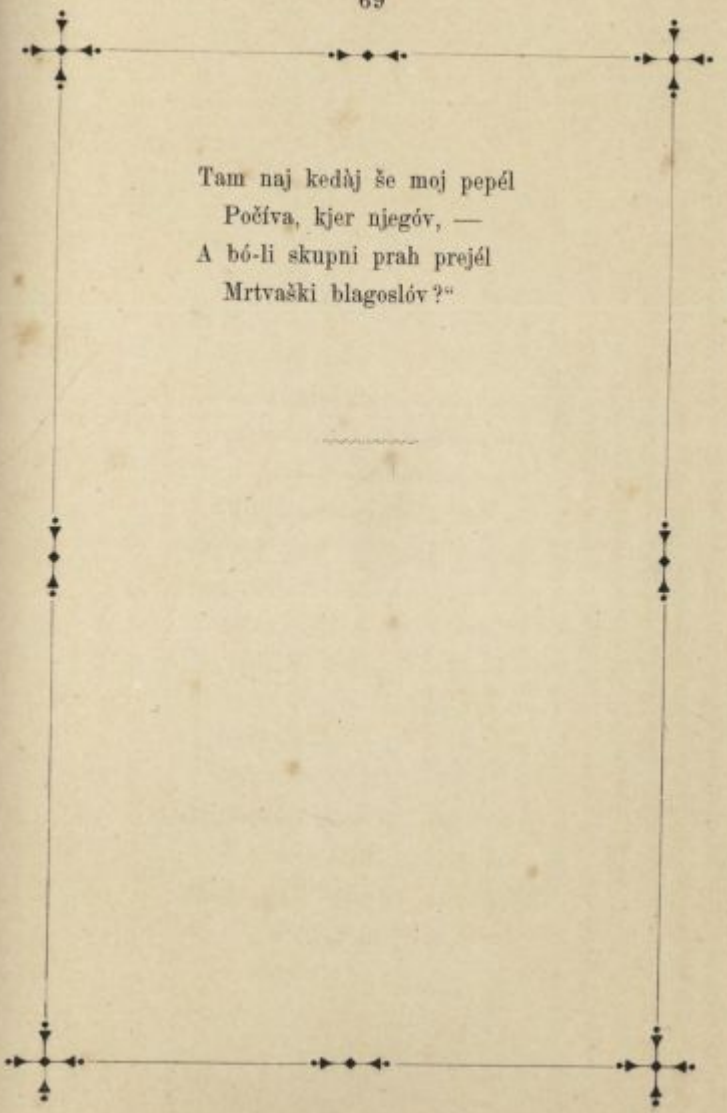
Ni kazni ti zadôsti smrt,
 Nje muka in nje strah?
 Še v grob celo tvoj séga črt,
 Še mrtvi skruniš prah?!

In te vestí ne pèche tí,
 Da, grôbni prah skruněč,
 V nekríve in ljuběče tí
 Strupén zadíraš měč?

A zdaj naprej, na grob njegóv,
 Po sódbi svetni klét,
 Od svetih izobčěn grobóv,
 A duši môji svét!

Na grôbu tem se naselím,
 Grôb meni ni strašán,
 Skrbnó okróg ga ogradím,
 Da več ne bo teptán.

In ker pomníka ní grobník
 Postávil na nasíp,
 Jaz živ mu bódem spomeník,
 Trpěč ljubezni kip.

Tam naj kedàj še moj pepél
Počiva, kjer njegov, —
A bó-li skupni prah prejél
Mrtvaški blagoslòv?"

O nevihti.

Zanesi nam, zanesi, Bog,
 Otmì nas rev, otmì nadlog!
 Grozí sovražnica srdíta,
 V oblakov sivih plašč zavíta;
 Beséda njéna — grom rohnèč,
 In nje poglèd je — blisk gorèč.
 Beséde grom in blisk očésa
 Nebésa in zemljó pretrésa.
 Pod plaščem nòsi bič prikrit,
 Oj bič iz zrn ledènih zvít!
 Gorjé, če jézna ga zavzdigne,
 Če ž njim po polji plòdnem švigne,
 Gorjé!
 Glej, tam na polji setev mlada,
 Žívilo naše, naša nada,

Pod téžo skloneno drevó,
 Glej, nežni cvet na mladem vrti,
 Ognjèni sók na vinski trti
 Plahó ozira se v nebó,
 In vse se víje, vse trepeče,
 Bojí vse šibe se grozeče.
 Zanesi nam, zanesi Bog,
 Otmì nas rev, otmì nadlog!
 Oh, saj te kličemo očéta,
 Čuj prôšnjo siromaka-kmeta,
 Sprejmì naš jok in vzdih in stok,
 Ne vniči žuljev pridnih rok!
 Ti migni — blisku žar se vpíhne,
 Le prst zavzdígni — grom potíhne,
 Le veli — bič se razdrobí,
 Le želi — led se raztopí,
 In róka, ki je prej grozila,
 Bo blagoslov na nas rosíla.
 Zanesi nam, zanesi, Bog,
 Otmì nas rev, otmì nadlog!

Zastónj!

Nebó mu próšnje te ne čuje;

Vihar strášan

Čez drn in strn grmé prihruje,

Leděno zruje v setve vsuje

Oblak temán —

Končán je cvet in sad obrán, —

Gorjé!

Ozrè se kmèt na strte nade,

Ozrè na sinke, hčérke mlade,

In divja bol, skrbí strašné

Očetu v sreci zabesné, —

Gorjé ti vbogi kmet, gorjé!

Ujetega ptiča tožba.

J, zêmlja širna, zêmlja lépa,
 Ti vsa si bila moja last;
 Zdaj ózka kletka me zaklépa,
 Ko vjél sem se v nesréčno past.

Ostrigli, oh, so mi peroti,
 Da ní mi môči v sinji zrak,
 Čez hrib in dol — gorjé siróti —
 Ne nôsi več me vzlèt krepak.

Ne nôsi več me v lóg košati,
 Kjer mnog prebíva zvest mi drug,
 Nj môči mi v jesèni z brati
 S telj vélih trat na cvétni jug.

Z ognjénim jeklom umorili
 So mi nebéško luč očí,
 Da bôžjih čud v prirode krili
 Uživati mi móči ní.

Okó siroti oslepljéni,
 Okó edíno je — spomín,
 A on ní vir tolažbe mēni,
 Spomín mi vir je bolečín.

Za mano ure sólnčne sréče,
 Pred mano grôza tēmnih dní,
 Krog mēne sténe véčne jéče, —
 Pa naj spomín me veselí?!

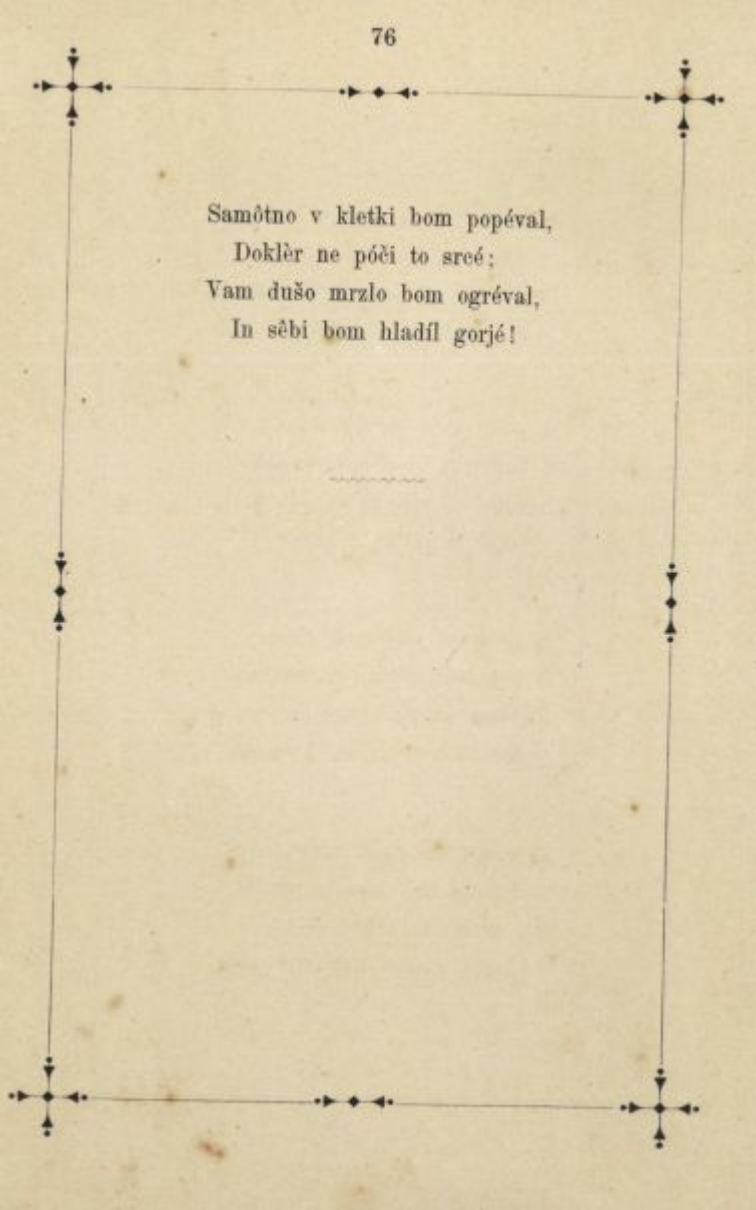
Zdaj sēnčni gaj se v cvét odéva,
 Oj senčni gaj, moj rojstni raj
 Glasnó tam bratov zbor popéva,
 Tu moj izgublja se vzdihljáj.

Z družico drug tam prôsto léta,
 Izbrál si gósto je drevó,
 In drôbno gnéздо skrbno spléta,
 Da spal bi nežni rod mehko.

A mêni svét je vès ocvetel,
 Zaprt in slep sem samotár,
 Nikdar ne bódem gnezda pletel,
 Gojíl mladíčov níkedár.

Mrjè mi v ječi srce vbogo,
 Brezevétna gine mi mladóst, . . .
 Pač mnogo vzéli ste mi, mnogo,
 Ko zláto vzéli ste prostóst.

A enega mi vzéli níste,
 Pa mi ne vzamete níkdár:
 To pésmi so srebernočiste,
 To je glasóv nebeški dar.

Samôtno v kletki bom popéval,
Doklèr ne póči to srcé;
Vam dušo mrzlo bom ogréval,
In sèbi bom hladil gorjé!

Svetišče.

višave zelêne je cêrkvica bêla
 Prijazno v dolinski odsévala cvet;
 Gor romarjev četa je mnoga hitéla
 Po mir, po tolažbo, ki néma ju svet.
 A cêrkvice ní več! Zidôvi posuti,
 Brezbožniki, oh, so razdrli jih kruti;
 Zvoníka ní zreti, ní čuti zvonóv,
 Ne petja, ne vérne molítve glasóv.
 Darílea, daróv in darílnikov ní,
 Svetílnikov več in kropílnikov ní:
 Žaré ji le luči na nebu goreče,
 Kropé jo meglé izpod néba roseče,
 Vše trn in osát je prerasel razpád,
 Po skalah tam plazi se pisani gad,
 In potnika grôza obhaja,
 Ko vidi strupenega zmaja.

A mēni kaj tóžnost objema srcé,
 Ko cérkve spominam se vrhu goré,
 Kaj sólza v okó mi prihaja? . . .
 Svetišče najlepše je tvoje srcé,
 Prostôra ni ondu za zlate malíke,
 Sezídale so ga najvišje roké,
 Naslíkale nótri nadzemljske slike.
 Brezmejno ko Bog je svetišče srcá,
 Skrivnótno kot on je, kdo pač proumé ga?
 Vesoljno neskončnosť zemljé in nebá
 Z ljubeznijo sveto in živo obsega!
 Stotísoč svetíl na zvezdfšči gorí,
 Stotísoč čutil v tem svetišči plamtí,
 Ob luči so večni prižgana,
 Ni níčna svitlôba jim dana.
 Nesvétega nič še ni prišlo v ta hram,
 Duhovi le blagi kraljujejo tam,
 In božji krilatec svetišču od praga
 Odganja sovraga! — —
 Jaz tukaj na pragu kot romar stojím,
 Rad v tvôje svetišče upíram očesa,

In grôza skrivnostna srcé mi potresa,
V lepôto čarôbno zamaknen strmím.
Ko zrêm u svetišču nadzemeljsko to,
Srcé mi neskončno je polno také
Kot zrl bi v odprta nebesa.
In vendar — kaj sili mi vedno v spomin
Posuto svetišču na vrhu višin?
Kaj tóžnost srcé mi pokriva,
Kaj sólza okó mi zaliva? . . .

Srcé siróta.

samélo, zapuščéno

Dete tu stojí mladó,
Čelo tóžno in megléno,
In mokró mu je okó.

Mati mrtva, mrtev ôče,
Bratov nima ne sestrá;
Brez domú po svetu jóče,
A kedó mu strého dá?

Ta sirota osaméla
Ti nesréčno si srcé;
Zá-te nima zemlja céla
Brata ne in ne sestré.

Šaj tvoj dom ni tu na svéti,
Ti tam gôri si domá;
Tebe neče svet uméti,
Ti ne môreš pa svetá!

Ti veselo poj!

Le zelèni sènčni gaj,
 Dúhti nad menój;
 Jaz kot list uvél sedaj
 Mrjem pod tebój.

Kaj ti, dróbní ptíček, dém:
 Le veselo poj!
 Poj, če tudi jaz sem ném,
 Stari znanec tvoj!

Ti lehkó imáš sreé,
 In lehkó perút,
 Nič ne veš, kaj je gorjé,
 Kaj obup je ljút.

Rádostno, krepkó žgolíš
 Vrh zelênih vej,
 Védno v cvétji le živíš,
 Sréčen si vselêj.

Ko si v južni zletel raj,
 Bil je gaj zelèn,
 Ko priplaval si nazaj,
 Spet je pomlajèn.

Méniš pač, da lanski líst,
 Dom ti spléta še,
 In da jaz sem vedno tist,
 Ko zdaj léta še?

Ti ne véš, da zimski čas
 Cvet je naš umrl,
 Ne, da je življenja mraz
 To srcé mi strl.

Toda, ptiček, kaj za tó,
Če umíram jáz?
Kaj, če cvétje prelepó
Vzél je zimski mráz?

Glej, zelèn je z nôva gaj,
Sólnèno je nebó,
Zèmlja cvète kot nekdam
Žívo in lepó.

Le skoz jasni zrák, moj ptič,
Pa skoz sènčni gaj,
Kaj bi mótil te listič,
Suh in mrtev zdaj?

Kaj ti mari, če molčí
Stari znanec tvoj?
Sréčen bódi, ptiček, tí,
In veselo poj!

Soči.

Krasnà si, bistra hči planín,
 Brdkà v prirodni si lepôti,
 Ko ti prozôrnih globočin
 Nevihite témne srd ne móti, —
 Krasnà si, hči planín!
 Tvoj ték je živ in je legák,
 Ko hód deklét s planíne;
 In jasna si ko gôrski zrák,
 In glásna si, kot spév krepák
 Planínske je mladíne, —
 Krasnà si, hči planín!
 Rad glédam ti v valove bôdre,
 Valove te zelêno-módre:
 Temnà zelén planinskih trav
 In vedra víšnjevost višáv
 Lepó se v njih je zlila;
 Na rôsah sínjega nebá,
 Na rôsah zélenih gorâ

Lepôto to si pila, —
 Krasnà si, hčí planín!
 Ti mēni si predraga znanka!
 Ko z gôrskih prišumiš dobráv,
 Od dôma se mi zdiš poslanka,
 Nesóča mnóg mi ljub pozdráv, —
 Bog sprimi te tu sréd planjáv! . . .
 Kakó glasno, ljubó šumljáš,
 Kakó čvrstó, krepkó skakljáš,
 Ko sred gorâ še pót imáš!
 A ko pridēreš na ravnine,
 Zakaj te živa rádot mine?
 Kaj trudno lézeš in počasi,
 Zakaj so tóžni tvôji glási?
 Težkó se ločíš od hribóv,
 Zibélke tvojega valóvjja?
 Mar véš, da tččeš tik grobóv,
 Grobóv slovenskega domóvjja?
 Obojno bol pač tu trpíš!
 V tej bóli tóžna in počasna,

Ogròmna sólza se mi zdiš,
A še kot sólza — krásna!
Krasnà si, bistra hčí planín,
Brdkà v prirodni si lepôti,
Ko ti prozôrnih globočín
Nevíhte divje srd ne móti!
Pa, oh, siróti tebi žuga
Vihár grozán, vihár strašán;
Prihrúmel z gorkega bo juga,
Divjál čez plôdno bo raván,
Ki tvôja jo napaja struga —
Gorjé, da daleč ni ta dan!
Nad tábo jasen bo oblòk,
Króg têbe pa svinčèna tóča,
In dež krváv in solz potòk,
In blísk in grom, — oh, bítva vróča!
Tod sékla bridka bodo jekla,
In ti mi boš krvava têkla:
Kri naša te pojíla bo,
Sovražna te kalíla bo!

Takrát se spómni, bistra Sóča,
Kar gôrko ti srcé naróča:
Kar bóde shranjenih vodá
V oblakih tvojega nebá,
Kar vóde v tvôjih bo planínah,
Kar bóde v cvétnih je ravnínah,
Tačas prodrvi vse na dán,
Narásti, vskípi v tok strašán!
Ne stískaj v meje se bregóv,
Srdíta čez branove stópi,
Ter tujce, zémle-lačne, vtôpi
Na dnò rozpénjenih valóv!

Slovó in naročilo.

(Ig. Gruntarju.)

e pojdi tórej, duša draga,
 Čepràv težkó mi je slovó;
 Naj mènei tēče sólzna sraga,
 Pa drugim boš vedril okó.

Mej tujce ne, ti gréš mej brate,
 Da zá-nje trudiš dan se vsak,
 Da vzóre mi vresníčiš zláte
 Kot narodnják in poštenják.

Hudóbnež je podóben slani,
 Ki padla v mrzli nôči je;
 Kar ta je vrtu in poljani,
 Krepósti on cvetóči je.

A móž poštén je — sólnce zláto,
 Ki razsvetljuje, greje svét,
 Ki v pisan evet ogrinja trato,
 Ki vrt in gaj odéva v evét.

Visôko číslam učenjaka,
 Ki nam proganja tème zmot,
 A bolj še cénim poštenjaka,
 Ki vé in hôdi pravo pot.

Ti učenóst s krepóstjo združí,
 Kot sólnce strinja luč in moč,
 S tem domovini zvésto služi,
 Nevtruden za-njo dan in noč.

Značajen sam še v ljudstvu značaj
 Oživljaj, goji in krepčaj,
 Na to mi prvo skrb obračaj,
 To naša je nalôga zdaj!

U srea ljúbljenih rojakov
Sej séme plemenítih rož,
Da bómo národ poštenjakov,
Da bómo národ vrlih mož.

Kar sanjala v trenutkih zlatih
Sva sanj za národ náš kedáj,
Ti vse vresníči zdaj pri bratih,
Življenje zdaj uzórom dáj!

Le pojdi tórej, duša blaga,
Srèno na délo svéto tó;
Naj tèce méni grénka sraga,
Otíraj drugim jih skrbno!

Moj črni plašč.

A črni plašč vam je v zasméh,

A — ga uméjete?

Uméte rôso v teh očéh,

Ki se jej sméjete?

Gomile z rôso tó kropím,

Ki vrè mi čez obráz,

In plašč, ki se ogrinjam ž njím,

Po ranjih nôsim jaz.

Umrla ni še mati mi,

Umrl ni ôče še,

Za sestrami, za brati mi

Srcé ne jôče še.

Še drage môje Bóg živí,
 In zahvaljujem ga,
 A v grôbu mnóg mrlíč leží,
 Ki objokujem ga :

Pravíco v grôb so dévali,
 Pri grôbu jaz sem bil,
 Pogrêbci so prepévali,
 A jaz solzé sem líl.

Zrl bratoljubja sem pokòp . . .
 Ko grôb se je zaprl,
 Smejál se je spremníkov trop,
 V bridkósti jaz sem mrl.

Uzôre pokopáli so, . .
 — Oh, to dočúkal sem! —
 Na grôbu tam plesáli so,
 Grenkó jaz plákal sem.

Radóst tedàj je vbéгла mi,
Moj duh je mrak objél,
Bridkóst je v dušo lèгла mi,
Več nisem bil vesel.

Tedaj oblékel sem še mlad
Obléko žalno to,
Na gróbe vzórov, sanj in nad
Solzé mí zdàj tekó.

Samostanski vratar.

življenja valóvje tam zunaj hrumí,
 Tu vlada pa mír in tihôta,
 Tam zunaj vrvenje, drvenje ljudi
 Tu nótri je svéta samôta.

Na pragu stojé jaz oziram se v svét,
 V ozídje se ózko ozíram;
 U celici bivam nad petdeset lét,
 Ter duri odpiram, zapiram.

In bil samostanu prav véren ključár,
 O pôzni, o rani sem uri,
 Utrujeni pôtnik in révež nikdár
 Zastónj ni potrkal ob duri.

Premnôgi, ki dušo obup jim je trl,
 Tù nášli so mír in tolažbo,
 Za mír sem tisóčikrat duri odprl,
 Nikoli jih nisem za zdražbo.

Takó jaz obračal sem ključe vsekdar,
 Takó sem u službi osível;
 Ti tudi, predragi mi, bódi vratár,
 In módro in móško boš žível.

Teló ti je hiša: v njej um gospodár,
 A čút gospodínja ti bódi;
 Počutki so vrata, ti glej ko vratár,
 Kaj vèn in kaj nóter ti hòdi.

Kar imaš zlatá in pa srèbra domá,
 Raztôpi ga v peči ognjèni,
 Zlatár naj iz tega ti ključe sková,
 Pa v duri počutkov jih dèni.

Odprto navadno uhó in okó,
 A usta zaprta mi nosi,
 Če tréba, odpri pa še usta srénó,
 Nikjér dovolítve ne prosi.

Odprto srcé in odprte roké
 Imej za trpéčega brata;
 A trdno zapàhni uhó in srcé,
 Ko trka sovraštvo na vrata.

Hinavstvu in podlosti v dušo ne daj,
 Ne krivdi ne zlôbi nobêni;
 Krepósti razmàkni srcé na stežaj,
 A skrbno ga strásti zakléni!

To bóde edíno ti prava prostóst,
 Če ímaš počutke v oblasti,
 To bóde najvišja modróst in krepóst:
 Brzdáti in vládati strásti!

Na potujčeni zemlji.

ozdravljam sólneha te raván,
 Ki pred menój si razprostrta!
 Ti lépa si kot sèn krasán,
 Podoba rajskega si vrta.

Kedó bi páč se ne zavzél
 O čarovítí tej lepôti?
 Kakó naj duše čút vesel
 O čudn tem se ne polôti?

In vèndar, rajska ti raván,
 Ko ná-te pótnik se ozíram,
 Moj duh temán je in mračán
 In sólze iz očí otíram.

Naš bil nekdaj je ves ta raj,
 Očetom našim domovina;
 Tuj národ tód se šíri zdaj,
 Naš raj je tujcev zdaj lastnina.

Dobí se věási pergamén:
 Nanj pésmi krasne, módre reke
 Napisal bíl je móž učen, —
 O vrédne, da živé na veke!

A list je tujcu v last prišél,
 On stara slóva je izbrísal,
 Ker njih modrósti ni umél,
 Ter črte svôje je narísal.

Tak list prostran si ti raván!
 Naš déd tu pisal svôja déla,
 Naš gôvor čul si prék polján,
 Tu pésem naša je živéla.

A zdaj zatrt je tód naš glás,
In tuji króg zvené glasovi,
Tuj trg in grad, tuj ves je kras,
Oh naši so samó — grobovi!

Zatôrej, solnčnata raván,
Ko ná-te moj pogléd se vpíra,
Temán mi duh je in mračán,
In srce tuge mi umíra!

Domovini.

vdôva tóžna, zapuščêna,
 Ti mati toliko sirot,
 S krvjó, solzámi napojêna,
 Ki ból poznáš le, nič dobrot,
 Oj mati vdanega ti sina,
 Oj, zlata mati — domovína!
 Ti krasna si, krasnejše ní,
 Kar jih obséva zarja dneva;
 Krepostna si, vsa vredna tí,
 Da króna vénča te kraljéva.
 A trnjev le tvoj véneec je,
 In rod tvoj rod-mučêneec je;
 Sovražni svét te le prezíra,
 Prezíra te in te zatíra!
 Kdaj to gorjé pač mine tí?
 Kdaj se okó ti vjasni kálno?

Kdaj sléčeš to obléko žalno,
Kdaj solnce zláto sine ti?
O, da z močjó in sréčo, slavo,
Ne s króno trnjevo, nebó
Ovilo bi ti svéto glávo, —
Kakó bi ljubil te srénó,
Kakó bi jaz ti pél glasnó!
A ker nikdó ne šteje te,
Ker ves te svét teptá z nogámi,
Jaz ljubim tem sréneje te,
Jaz ljubim tem zvesteje te,
A ljubim te — s solzámi!
Oj matí môja domovina,
Ljubezen môja ti edína,
Ti môja skrb in bolečina,
Bog čúvaj dobrotljívi te,
Bog žívi te, Bog žívi te!

Grobni spomenik prijatelju.

(Ivanu N. Strésu.)

akó bi zábil to gomilo,
 Kjer blágo tvôje spí srcé,
 Ki mi brez méjno vdano bílo
 Vès čas do zadnjega je dné?

Ti bil mi nisi brát po krvi,
 A vèč si bil mi tisočkrat:
 Bil mèni si prijátelj prvi,
 Po srci in po duhu brat.

Težkó se človek od mladósti,
 Težkó se lóči od nadej,
 Težkó se lóči od prostósti, —
 Od têbe jáz sem se težej.

In vendar, dragi, jaz po tèbi
 Ne bom več brédko vzdíhovál,
 Saj našel si na božjem nêbi,
 Kar tukaj si zastónj iskál.

Po svóbodi je hrepenélo,
 Po luči, sréči ti srcé,
 K resnici priti je želélo, —
 Izpolnil Bog ti je željé.

Zdaj bivaš vrh višave jasne,
 Kjer ni mrakú, kjer ni nočí;
 Tàm sólnee sréče ti ne vgasne,
 Resníce sólnee ne stemní.

Tam réšen réve si in téže,
 Tam próst si izkušnjáv in zmot,
 Nobêna spona te ne véže,
 Volíš si čas in kráj in pot.

Po jasni švígáš visočini
 Sam lépa zvézda sréd zvezdâ,
 In k mêni tudi v nôčni tmíni
 Priplávaš mnogokrat z nebá.

Tedàj sladkó pripoveduješ
 Pravljič iz lépših mi svetov,
 Ter sréčo rajsko opisuješ,
 Ki vžíva v domu se duhóv.

Gledaje sliko tvôje sréče
 In zróč nebéški tvój obráz,
 Iz duše vzdíšem kopernéče:
 „Naj grém, naj grém s tebój še jaz!“

Le hrepenèl jaz bódem k tēbi,
 Ne bom po tēbi žaloval,
 Saj našel si na bôžjem nēbi,
 Kar túkaj bi zastónj iskàl!

Pastir.

am gôri, tam gôri za tretje goró
 Planína dviguje v nebó se,
 Iz dalje srcé omedléva na njó,
 Obrača na njó mi okó se.

Razmàkni predgôrja se tèmnega zíd,
 Zavésa meglèna izgíni,
 Naj svóobodno zopet se pase mi víd
 Po môji, po môji planíni.

Oj, pašniki sólnèni, lesóvjte temné,
 Vi víri, potôki studèni,
 Ti sláp moj grméči, ti selo mirné,
 Pri srci ko nékdaj ste mèni!

Željno, kakor ded naš v izgubljeni raj,
 Jaz glédam na trate planínske,
 Solzèč se oziram na mesta nazáj,
 Kjer sanjal sem sanje detínske.

Tam, sréčen pastírček, sem, glásno pojóč,
 Vesèlje srcá razodéval,
 Poslušal je pótnik, po dôlu gredóč,
 Moj drug mi je z ónkraj odpéval.

Bridkósti in bôli tam nîsem poznâl,
 Pijóč le sladkósti sem rasel; —
 Da bil bi pač védno tam gôri ostâl,
 In čede očétove pasel!

A vrgla esóda nemila me je
 Od dôma vže v rêsni mladósti,
 In s kupo modrósti pojíla me je,
 Še bolj me je s kupo bridkósti.

Postal sem mej svétom drugačen pastír
In čedo zdaj čuvam slovéčo ;
A vsáhnil veselja je prejšnjega vír,
Izgúbil življenja sem sréčo.

Onémel je pétja veselega glás,
Srcé mi teró bolečine ;
Zakáj sem zapústil te, rojstvena vás,
Zakaj sem vas pústil, planine !

Nazaj v planínski raj!

od trto bivam zdaj
 V deželi rajskomili,
 Srcé pa gor mi sili
 Nazaj v planínski raj; —
 Zakaj nazaj?
 Nazaj v planínski raj!

Tu zélen dol in brég,
 Tu cvétje vžé budí se,
 Tu ptičji spév glasí se,
 Goré še krije snég, —
 Zakaj nazaj?
 Nazaj v planínski raj!

Glej ta dolinski svét,
Te zlate vinske griče,
Te nič, te nič ne miče
Njih južni sad in cvét?
Zakaj nazaj?
Nazaj v planínski raj!

In to ti nič ni mar,
Da dragi srčnovdani,
Ti kličejo: „ostani,
Nikár od tod, nikar!“
Zakaj nazaj?
Ne prášajte zakaj!

O, zlatih dní spomin
Me vléče na planíne,
Po njih srcé mi gíne,
Saj jaz planín sem sin!
Tedaj nazaj,
Nazaj v planínski raj!

V pepelnični noči.

olnôčni zvón z visôkih lín
 Krepkó zaklenkal je!
 Potihnil glas je vijolín,
 Strunár odbrenkal je!

Plesíšča in gledíšča se
 Povsód zapírajo,
 V odprta pa svetíšča se
 Zemljani zbírajo.

Glej, bôžji hràm tam sréd polján
 Dviguje se v nebó,
 Oj bôžjí hràm takó prostrán
 In pa krasán takó!

Kot réke v morje vanj nocój
Krdela silna vró,
Svetišče polno je takój —
In đuri se zapró.

Tu v bagru ino v svili vse
Nocoj košáti se,
Diší ti po kadili vse
In svéti v zlati se.

Več biserjev ko v dnu morjá
Pred tábo se iskri,
In več ko zvézd je vrh nebá
Tu jasnih je očí.

Tu gibki udje, vzôrna rast,
Tu lét in líca evét,
Tu zêmlje slást, bogastvo, čast
O, ti presréčni svét! —

A čuj! . . . Nék duh zakliče mi :
 „Kar zrèš jih pred sebjó,
 Zapíši mej mrlíče mi
 S pepelom tem nocój!“

In stópil sem pred žrtvenik,
 Kót bi duhovnik bil,
 Pepel iz óljčnih je mladík
 Nanj děl cerkovnik bil.

Pepela zdaj na téme sem
 Najprvo sèbi vsul,
 Vtopíl se v misli néme sem,
 Le Bog je sam jih čul.

Pozvál na to krdela sem
 In príšla so hruméč,
 Zaznámoval jim čela sem
 Pretèč in pa svarèč :

„Oj, gréšniki maziljeni,
 Proč króno in šklát,
 Saj bóste vsi prisiljeni
 Vkloníti smrti vrat.

Sedaj vi národom ste strah,
 Strah tudi vas bo zmel,
 To žézlo prah, prestól bo prah,
 Vi bóste prah, pepel!

Vi, ki zaklade zbirate
 Iz bližnjikov krvi,
 Ki réveže zatírate —
 Prah bóste tudi ví!

Ti ròj, ki noč in dan prežiš,
 Da brata v past bi vjél,
 Ti smrti v zanjke se vlovíš,
 Prah bodeš in pepel!

In tí, ki z umom, cvétom let
 Zdaj bahaš se vesel,
 Glej, prédno ti odpade evet,
 Prah bódeš in pepél!“

Prišél še mnog, še mnog je tròp,
 Mar bo se kak otél?
 Ne! Vsem podpisal sem pokòp:
 „Prah boste in pepel!“

Na zadnje roj še priskakljá,
 Neskrbnih, jasnih lic,
 Číst, kakor angelji nebá,
 In lépši od cvetíc.

Zaplakal nad tem krasom sem,
 Češ: tudi ta bo strt!
 Še té . . . tresóčim glasom sem
 Zaznámoval za smrt . . .

Končano! — Ne! — Čuj, durí tam
Ječé zaškripljejo,
In nôve trume v bôžji hram
Skoz njé se vsípljejo.

Na teh ni srebra ne zlatá,
In blesk jim je neznán,
Na licih tóžnih se pozná
Le sled solzâ in rán.

To pač je siromakov rod,
Molčé je zunaj stal,
In mírno čakal, da gospod
Prostôra bi mu dal.

Sedaj, ko próst mu je pristòp,
Korák približa svoj,
Jaz pa spoznám trpínov tròp,
Oh, bil je — národ moj!

Odlóžil sem tedaj pepel,
V klečéče vpri okó,
Za blagoslov sem róke vspel,
Ter kliknil sem krepkó:

Le vstani, vbôrni národ moj,
Do dánes v prah teptán,
Pepelni dan ni dan več tvoj,
Tvoj je — vstajenja dán!

Pozabljenim.

seh mrtvih dan!
 Na tisto tiho domovanje,
 Kjer mnôgi spé nevzdravno spanje,
 Kjer kmalu, kmalu dom bo moj,
 In — tvoj,
 Nocoj se vsul je roj močán,
 Saj jutri bo vseh mrtvih dan,
 Vseh mrtvih dan!
 Bledó trepeče nad grobovi
 Tisóč svetíl,
 In križe, kamne vrh mogíl
 Jesenski venčajo cvetovi —
 Vseh mrtvih dan!
 Kjer dragi spé jim po pokôpi,
 Klečé, solzé živócih trôpi,
 Oh, dušo trè jim žal in bol;
 Pod zêmljo pol, na nèbu pol
 Nocój jim je srcé:

Na grob lijó grenké solzé,
V nebó gorké prošnjé!
O, le klečíte, le molíte,
Po nepozabnih vam solzíte,
Da bóde grób od solz rosán,
Saj jutri bo vseh mrtvih dan,
Vseh mrtvih dan!
Solzíte,
Molíte! . . .
In jaz?
Ko misli vsakedó na svoje,
Kogà, kogà pa srce moje
Spomína se tačèas?
Vas, zabljeni grobovi,
Kjer križ ne kamen ne stojí,
Ki niste venčani s cvetóvi,
Kjer luč nobèna ne brlí.
O, če nikdó
Necój se vas ne spomni,
Pozábil ni vas pévec skromni
In pa — nebó!

Oj z Bogom, ti planinski svet!

a nêbu zvézde sévajo,
 Na vasi fantje pévajo,
 Pojó glasno, pojó lepó,
 Pri sreči pa jim je hudó.

Kaj bi ne bilo jim hudó,
 Kaj bi ne bilo jim bridkó,
 Od dôma se poslavljaajo
 Na vojsko se odpravljajo.

Planíne sólnéne, ve moj raj,
 Jaz tudi lóčim se sedaj;
 A Bog le vé, kaj tu pustím,
 In Bog le vé, kaj zdaj trpím.

Tu národ biva še krepák,
Tu biva národ-poštenják,
Ki svét ga še okúžil ní,
Ki čas ga omehkúžil ní.

Tu rod je moj, tu moj je kraj,
Tu žível rad bi vekomaj,
Ni kraja mi krasnejšega,
Ni ljudstva mi milejšega.

Kar sréče sem na svéti vžil,
Sem jo v mladosti cvéti pil,
Sem pil vrh solnčnih jo višín
Planíne prôste prôsti sin.

In zdaj planíne, ve moj raj
Od vas tja v tuji moram kraj;
Kakó mi pa je to težkó,
Le on tam gôri vé samó.

Oj z Bogom, domovínski svét,
Oj z Bogom, ti planínski evét,
Nebeški čúvaj te vladár,
Ne zábim te nikhár, nikhár!

Vojaci na poti.

omladnji cvét odéva svet,
 Takó cvetêmo mi;
 Pod nêbom ptičev trop neštet,
 Po césti grémo mí!

A ptički skozi jasni zrak,
 Lehkò, živó leté,
 Legák je tudi nam korák,
 A téžko je srcé.

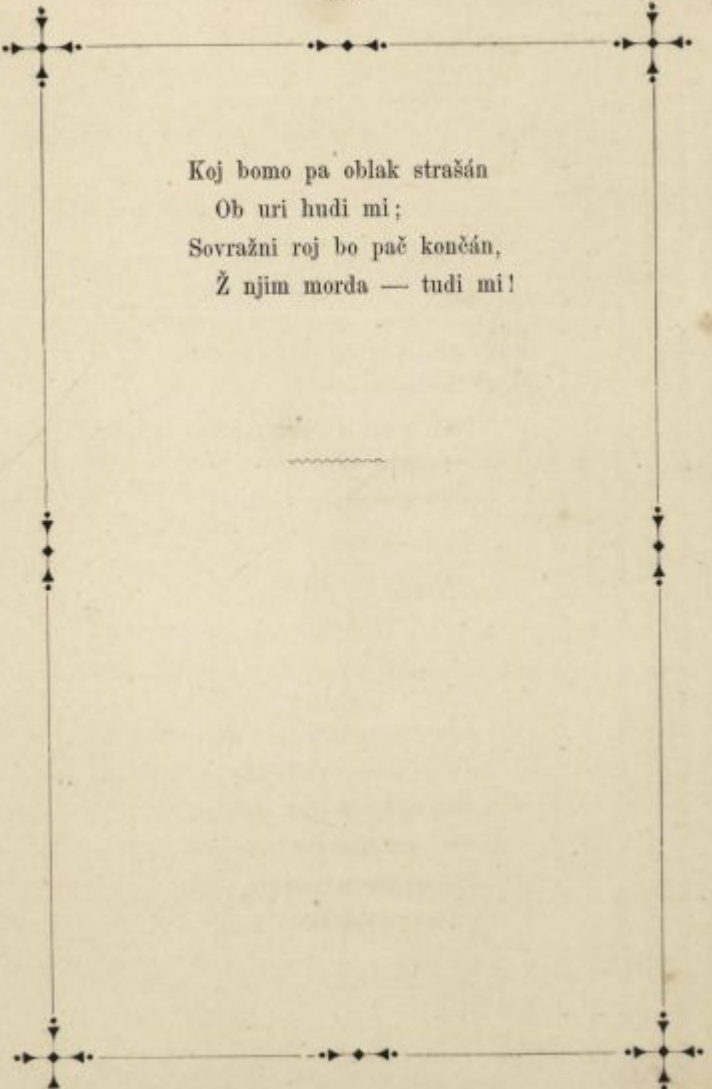
Saj ptičji rod se vrača zdaj
 Domón, glasno žgolèč:
 Mi svéta tla domača zdaj
 Pustíli smo trpèč.

Mi nismo ptičev tròp legák,
Ki sam si pót volí;
Begóten smo nebá oblák,
Ki véter ga podí!

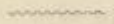
Lepó žarí meglíca se,
Pod solncem plavajóč,
Ozíra v njó cvetíca se,
Hladíla čakajóč.

A črn oblak bo neki dan,
Iz njega blísk in tresk!
In tóčo vsuje na raván,
Ki vniči up sosésk.

Zdaj ne bojí nihčè se nas,
Mi ne grozímó tod;
Pozdravlja mnog nas lep obráz
Gredóče mimo tod.

Koj bomo pa oblak strašán
Ob uri hudi mi;
Sovražni roj bo pač končán,
Ž njim morda — tudi mi!

Dekletova molitev.

red tabo klečím,
 Izvóljena deva,
 Ihtím in drhtím
 Objokana reva.
 Saj tebi odprto
 Je moje srcé,
 Saj tebi je znano
 Vse moje gorjé.
 Okúsila sem
 U zórni mladosti
 Ljubezni sladkósti
 In, oh, nje bridkósti.
 Kot solnčeece čist
 Moj sréni je žar,
 Ne bo me ga sram
 Pred tabo nikdár.

In vendar zakaj
Ta čisti plamén
Podžíga sedaj
Mi pekel ognjén ?
Trepče, oh, reví
Mi sleherna žíla
Kot listje na dreví,
Ko bliža se síla,
Drhtím, oh, drhtím
Sirota uboga,
Da v bojí zgbúím,
Ki ljubím takó ga.
Ko padel bí on —
Kakó bí na svéti
Sirota potem
Še mogla živéti ?
To vbogo srcé,
To drobno srcé,
Kakó bí nosílo
Brezmejno gorjé ?

O čuj, o čuj,
Devica presveta,
Prošnjé in solzé
Sirote-dekleta:
Ko smrt bo kosíla,
Čez bojno raván,
Ti čuvaj ljubljénca
Udarcev, rán.
Ti skrhaj nad njim
Pretéče jeklénke,
Odvrni od njega
Morílné svinčénke.
Ti mène in njéga
Obrani bolésti,
Ti ženina vrni
Ljubéči nevésti!

Po bitvi.

o bil je vihár, to bil je vihár
 Do zora vso noč,
 In bliskov je žar, in gromov je vdar
 Rzasajal na moč.

Nikakor nikár ni bil to vihar,
 Bil divji je boj,
 Ni hrastov podrl, mladeniče strl
 Vihár je nocój.

Po polji leže junaške vrsté
 Ko gozd poražèn,
 Poséčen enkràt ne bo več košàt,
 Ne bo več zelèn.

Sinoči junák krepák bil je vsak,
Prepoln je zdaj ran,
Sinoči evetán, sinoči močán,
Zdaj bo pokopán.

Grob zeva globòk, globòk in širòk,
Sred mladih livád,
Oh koliko sanj pokopljeje vanj
In koliko nad!

Pač čakala bo, pač čakala bo
Nevésta domá
In plakala bo, pretakala bo
Brez mére solzá.

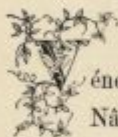
A plakala bo in čakala bo
Sirota zastonj;
Nje žénia je vbít in strt od kopít
Sovražnih je konj.

In mamke skrbné in ljube sestré
 Še upajo zdaj; —
 A brat jim in sín iz daljnih ravnín
 Ne príde nazáj.

Krvavo poljé, brezmejno gorjé
 Rodilo si tí!
 Ker lílo si tí, ker pílo si tí
 Potoke krvi.

Oh tísoč bo sre in tísoč bo hiš
 Jokálo bridkó, —
 Zakaj to pustiš, zakaj to trpiš,
 Dobrotno nebó?!

Vojakove neveste poróka.

é nec sem poróčni vila,
 Nád na njem sijál je žár;
 A kedaj ga bom nosila
 Z zaročencem pred oltár?

Nade mrtve, véne vé nec,
 Ž njim jaz venem in bledím;
 Daleč moj je zaročé nec,
 Jaz odpravljam se za njim.

Kaj vam pravim, mati môja,
 Ne jokájte za menój:
 Saj v deželo grem pokôja,
 Kliče ženin me s sebój.

Z véncem mi ovíjte glavo,
 Z biseri pa béli vrat,
 Dajte svilno mi opravo
 In na róko prstan zlat.

Skličíte mi tovaršice,
 Kar jih šteje naša vas,
 Z mano naj zvesté družice
 Zdaj se veselé na glas.

Drévi pojdemo k poróki,
 Ko bo polno zvezd nebó!
 Tam na zvezdnatem obóki
 Čaka me sreé zvestó.

Tam se v véke bom združila
 Ž njim, ki bil je tod mi vzet:
 Kar je bridka smrt ločila,
 Mila smrt zedini spet!

Zimski dan.

neženi prt zemljó odéva,
 Krasná pod njim sta gòzd in plan;
 Z nebá jasneje solnce séva,
 Kot je sijálo létni dan.

Iskré po polji dijamanti,
 Po drévji biseri bliščé,
 Potòk se v srebro zdí vkován ti,
 V zlató vkovane pa goré.

Kar ti okó najdalje plava,
 Vse jáсно, krásno, vse svetló!
 Krog béla stéza se planjava,
 Nad njó se módro pnè nebó.

A vsà lepôta, ki tu séva,
Mrtvá se duši môji zdí;
Kjer cvétja ní in kjer ni spéva,
Življenja ondu srcu ní.

Ta béli prt je za cvetíce
Prostrt širòk mrtvaški prt,
Ta mrzli svít odgnál je ptíce,
Kjer še je v cvetji gaj in vrt.

To solnce ko pokôpna sveča
Nad mrtvo stvarnico visí,
Pač slika solnca je bliščéča,
A živo solnce to več ní!

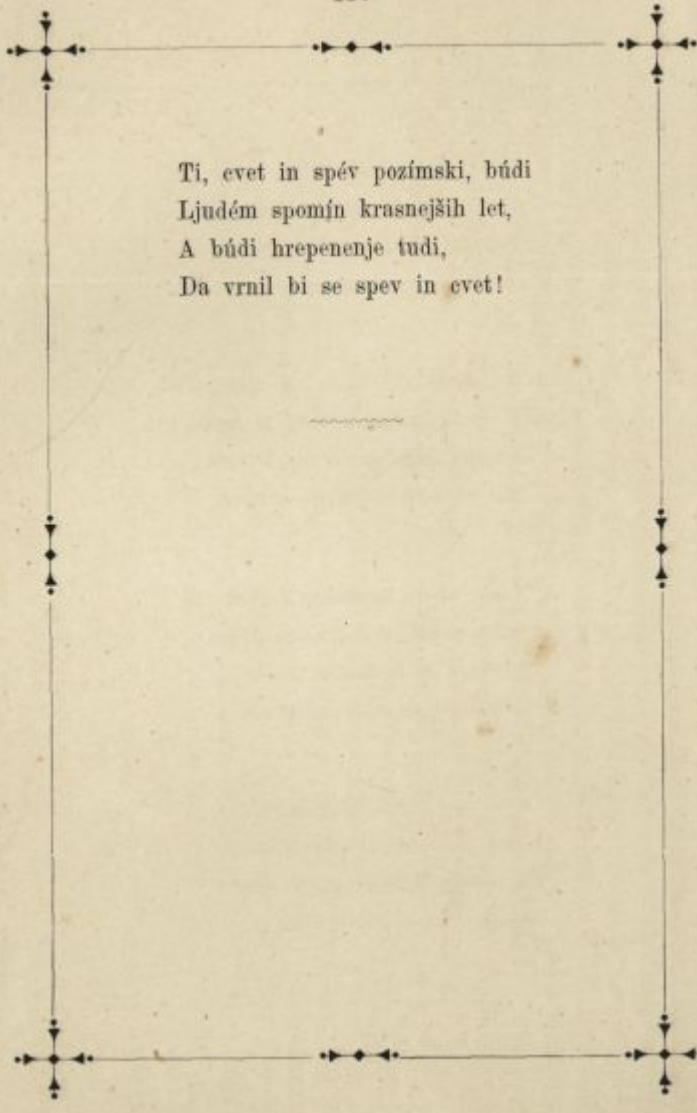
Vsa zêmlja v mrzli tej bliščôbi
Pobeljena gomila je,
In mêní na tem splošnem grôbi
Bridkóst srcé zalíla je:

Podoba živa naše dōbe
 Si tí, oj jasni zimski dan,
 Prepoln kot ona si svetlōbe,
 Kot ona — mrtev in hladán!

Po glavah svétlo je in jasno,
 A v srcih zimsk je mraz in mrak;
 Tam ne poganja cvétje krasno,
 Tam ne odméva spev sladák.

Ti pa, srcé, mi čúvaj cvétje,
 Da mraz ne strè ga in vihár,
 Poshráni v toplo ga zavétje
 Kot umen in skrbán vrtnár.

In vi, oj pèsmi tóžni glasi,
 V tej zimi ne molčíte nič;
 Saj tudi v gòlem grmi včasi
 Zapoje kak samotén ptič!

A decorative border surrounds the text, consisting of thin lines with small geometric symbols (triangles and diamonds) at the corners and midpoints.

Ti, cvet in spév pozímski, búdi
Ljudém spomín krasnejših let,
A búdi hrepenenje tudi,
Da vrnil bi se spév in cvet!

Tri lipe.

a vrhu zelène goré
 Tri lipe ponósne stojé,
 Zvečér so še stale na gôri,
 Kdo vé, če pa bodo ob zôri?

Tesárji trijé še pred dném
 Napravljajo k lipam se trém,
 In vsak teh tesarjev na rame
 Sekiro nabrúšeno vzame.

Čuj! Glási vže mah se na mah
 In lipe se zvrnejo v prah,
 Mej délom tesár pa tesarja
 Zaupno takó nagovarja :

Dé prvi, mladenič vesel:
 „Te dni bom nevésto si vzél,
 Za sé in nevésto mi zôrno
 Zdaj pôsteljo stešem prostôrno.“

Dé drugi: „Prinêsle nocój
 So tri rojenice s sebój
 Mi hêérko v naróčji cvetóčem —
 Zibélko stesáti jej hôčem.“

A tretji: „Jaz némam žené,
 Otrok ne, ne ljube zvesté,
 Ni tréba mi pôstelje pirne,
 Ni tréba zibélke nemirne.“

Umrlo je mênì srcé,
 Umrle so nade sladké,
 Umrla ljubezen goréča,
 Umrla življenja je sréča.

Zdaj rakev bom stesal temnó
 In lôžil bom nádeje v njó,
 K njim kmalu še mène deníte,
 Pa v črno zemljó zakopljíte.“

Dekletce po gôri gredé
 Pogóvore čuje le-té,
 Pri delavcih mladih se vstavi,
 Tesarju pa tretjemu pravi:

„Kaj pravim ti, mladi drvár,
 Ne teši si rakve nikár;
 Čemú-li bi hôtel umréti,
 Ko lice ti v prvem je cvéti?

O, škoda teh lepih očí,
 Če smrt jih prerano vgasí,
 In krasnega škoda živôta,
 Če grôbna obdá ga temôta!

Oj mladi, oj lepi tesár,
 Na rakev ne misli nikár!
 Ko têbi zares bi zvonilo,
 Še meni okó bi rosilo!"

Izgíne deklè za goró,
 Tesár se ozíra za njó,
 Po glavi pa misli rojé mu,
 Iz misli dekletce ne gre mu.

Sekire tesarske zvené
 In trske od debel leté, —
 Dva prva sta délo končála,
 Kar mislila, to sta stesála.

Ko teše pa tretji tesár,
 Priméri se êdna mu stvar:
 Glej, rakev se šíri in šíri,
 In nôge jej vzrástejo štíri.

To rakev mrtvaška pač ní,
To pôstelja pírna se zdí, . . .
Ko dvájseti dan je napóčil,
Tesár se je — tretji poróčil.

Ob letu spet pojde v goró,
A tesal — zibelko tam bo,
O rakvah mu sódba je taka:
Za rakev naj lipa še čaka!

Oljki.

revó, rastóče v vinskem brégu,
 Lepó zelêno v bélem snégu,
 Oj drago oljkovo drevó,
 Pozdravljam te srčnó, srčnó!
 - Ko travnat ótok u puščavi
 Prijazno tukaj zeleníš;
 Voják ponósen se mi zdíš
 Stojéč po bitvi na planjavi:
 Le njega bojni grom ni strl,
 Tovariše je vse podrl.
 Čemú je tebi smrtna sila
 Življenja moč in kras pustila?
 Da živ nagroben spomenik
 Iz mrtvih tal štrlíš navpik?
 Nikakor! Marveč to zelenje
 - Oznanja nôvo nam življenje,
 - Ko spet se bo pomládil svet,
 Ko nov razvíl se bo nam cvet.

- Na té iz gôlih tam grmfčev
 - Zletava roj nam zvestih ptičev,
 - In glásno v vejah žvrgolí
 - Meněč, da svet se vžé mladí.
 In, oj, kakó mudí radó
 Na tēbi moje se okò! —
 Prijazno oljkovo drevó,
 - Pomník nekdanjih dni cvetóčih,
 - Proròk krasnejših dni bodóčih,

Pozdravljam te,

Proslavljam te!

- Ti v rane vlívaš nam zdravíla,
 - Svetóstna nam rodiš mazíla,
 Oživljaš nam telesno moč,
 Proganjaš z lučjo temno noč. —

Proslavljam te! —

- Mirú podoba ljuba tí
 - Ljudem si vže iz davnih dní.
 Naš rod se ves je bil pokváril,
 In módri Bog se je kesál,
 Da je človeško bitje vstváril.

- Zató pa vse ljudi končál
 - V pregrôznem, splošnem je potôpu,
 Zanêsel malemu le trôpu.
 - Ves rešeni êlovêški rod
 - Tedaj en sam je nôsil brod,
 Kdo vé, êe ta vbeží pokôpu?
 Nad njim mraçnó, temnó nebó,
 In krog in krog brezdanja voda,
 A rešnega nikjeri proda, —
 Strašnó, strašnó!
 - Kdaj ta brezbrežna voda splahne?
 - Kdaj srd nebá se vpokojí?
 - Mar Bog na veke se jezí?
 - O ne! Dih božji tóplo dahne
 - In vóda gine, pada, sahne
 Kakòr pred sólncem sneg kopní.
 In, glej, iz vóde se sušéêe
 Drevó priraste zelenéêe,
 Golóbček bel se panj spusti,
 Na drévu kljuva, kljuva, pika,
 In ko z drevesa odletí,

V rudéčem kljunu zelení
 - Mu oljkova mladíka.
 Kakó je pač brodár veselí
 Golóba z vejico vspríjél!
 To vejo z oljčnega drevésa
 So do človeškega rodú
 Poslala vblažena nebesa
 V poróštvo sprave in mirú. —
 - Mirú simból si tudi nam! —
 - Glej, príšla oljčna je nedelja,
 In polne srčnega veselja
 Vrvíjo trume v božji hram.
 Odrasle zreš in otročíče
 Nesoče oljkove snopiče,
 Če ne, mladike oljčne vsaj,
 - Svetíšče zdí se oljkov gaj.
 Skoz ôkna sólnce božje líje
 V ta gaj svoj zlatí žar z nebés,
 A bolj še sreče solnce sije
 - Otrôkom z lic in iz očés
 Skoz séncó oljkovih perés.

- Pristópi starček sivolás,
 In blagoslov nebeški kliče
 Njegov srčnomoleči glas
 Na oljčne veje in snopče.
 O, naj te oljke, kjer bi bile,
 Bi blágoslov in mir delíle!
 Da, oljkove mladíke té
 Mir bodo in blagóst rodíle,
 - Ko híše, vrte in poljé
 - Blagoslavljuje pokropé.
 - Glej po kropljenji njívo, trato,
 - Kako razvíja njih se kras!
 - Kakó se ziblje žíto zláto,
 Kakó je poln pšenični klas,
 - Pod srp vže sili, sili v pas, —
 In drevje to — kakó bogato!
 O, srečni kmetje, srečna vás!
 Pa, oh, — kaj se temní nebó?
 Pod njim se megle temnosíve
 Valé čez vrte, trate, njíve
 - Groméč groznó, preteč strašnó.

- Pred selsko kočico klečé
 Otrôci, starčki in žené,
 Z bojéčim, sólznatim očesom
 K oblačnim, mračnim zró nebesom
 Glasnó ihtéč,
 K Bogú moleč.
- A hiše skrbni gospodar
 Mladike oljkove sežiga,
 - Da vmíril grozni bi vihár:
 In sveti dim se k nebu dvíga,
 - In, glej, preteči prej oblak
 Na polja vlije dež kroták. —
 O, da bi ti, mladika mila,
 Nevíhto tudi vtolažila,
 Ki burno hruje mej ljudmí,
 - Ki v sreci strastno nam besní,
 - Da meni vsaj bi jo vmírila!
 - Srcé mi pravi, da jo boš,
 Če prej ne, ko me boš kropíla!
 Pred dubom vidim nizko sôbo,
 A v sobi blédo sveč svitlôbo;

Mej svečami pa spava mož,
Bled mož, ogrnen s plaščem črnim,
Ki s trakom je našit srebernim;
On trdno spí, nevzdramno spí,
Strudila ga je téžka hôja.
Možá pa množica ljudi
Z mladíko oljkovo kropí
Želée mu večnega pokôja.
Oj, bratje, ko se to zgodi,
Tedaj končana pot bo môja
In kônee bo težáv in bôja,
Tedaj potíhne za vsekdár
Srcá mi in svetá vihár!

Znamenje.

a polji znamenje stoji,
 Podoba krasna v njem žari,
 Ni slika blažene Devíce,
 Svetnika ne in ne svetnice.

Čeprav obraz svetnika ni,
 Čeprav svetnice slika ni,
 Podoba ta je meni sveta,
 Časti jo moja duša vneta.

Pred njo prečvetlo luč gojím,
 Lepó, zvestó za njo skrbím,
 Naj sveti solnce, zvezde jasne,
 Pred sliko moja luč ne vgasne.

In cvetek, ki lepó cvetó,
 S pobóžno bêrem jej rokó,
 Pred njó prekrasne vence devam
 In zraven glasne pesmi pevam. —

Ni znamenje na polji to,
 To moje je srcé gorkó,
 In ta obraz prepóln milíne
 Je slika moje domovine.

Ta svetla luč —, moj srčni žar,
 Le njej plamtí in bo vsekdár,
 In z duše cvetjem plemenítim
 Njo kítil bom kot zdaj jo kítim.

Njo prvi spev je moj slavíl,
 Poslednji njej se bo glasíl,
 In zadnji glasi ti mi bójo:
 Bog čúvaj domovino mójo!

Biser.

(Odlomek.)

gore balkanske
 Koraka junak,
 Ko solnce se niža,
 Ko bliža se mrak.
 Veselja solnce
 Je njemu vtonilo,
 Življenje njegovo
 Se je pomračilo.
 Oh, lep takó,
 Takó še mlad,
 Pa vže nesrečen;
 Pa vže brez nad!
 Tri hipe je sanjal
 O raji ljubézni,
 A zdaj je vzbudíl se
 V bridkosti brezni.
 Mar vedel nisi,
 O, vbogi Nenád,

Da sad prepovedan
Ti sreče je sád?
Turčini le smejo
U tvoji deželi
Sladkosti piti
In biti veseli;
A ti, kristijan,
A ti, Bolgar,
Ne stezaj mi rok
Po sreči nikdar!
Za Turka se trudi
In toči znoj,
To tvoja dolžnóst,
Poklic je tvoj:
Podložnik si ti,
Tvoj suženj je rod,
A on je vladár,
On tvoj je gospod.
Ti bodi vesel,
Če on se poniža,
Da kočici tvoji
Se vbórni približa,

Če tvojo si krasno
 Nevesto izbere,
 Če v harem odpelje
 Nedolžne ti hčere . . .
 Poljubi mu róko:
 On tvoj je gospód,
 Ti rob si njegov,
 Tvoj suženj je ród.
 To Allah veléva,
 In „prérok“ tó, —
 Ni práv, o junák
 Ni práv-li takó?

U góre balkanske
 Koraka junák,
 Ko solnce se níža,
 Ko blíža se mrák.
 Ob skalnati steni
 Sedaj se ustavi,
 Ozíra se tèmno
 Po cvetni planjavi,

Stojí kot ob gôri
Oblak temán,
Ki točo bo vsul
Na širno raván;
Stojí in pretí
Kot oster meč
O boku junaka
Žareč in grozèč.
V očéh se mu ogenj
Strašán užíga,
Kot nôčni požár,
Ki z ôken švíga.
In vôtlo kot grom
Iz dalje grmí
Srdíto in brídko
Junák govori:
„Stár ríbič ob morji
Je biser imél,
Še v kroni kraljévi
Enak ni žarèl.
Takó je bil lep,
Takó svetál,

Za bisere vse
Ne bil bi ga dal, —
Za bisere vse ne!
Nikomur! . . . A mēni
Podáril bi v dar bil
Zaklad dragoceni,
Da čuvam lepó ga,
Lepó in skrbnó,
Vedóč, da ga ljubim
Nad svoje okó.
In bil bi ga čuval,
Brezmejno ljubil,
In rajši okó
Kot biser izgúbil!
Saj on le je bil
Luč mojih očí,
Ki bil bi jasníl
Nočí mi in dní! —
A v nóči tihótni,
V neskrbni nóči
Pridrl je Turčín
K ribárjevi kóči.

Ugrabil je moj
Edíni zaklad,
Odnesel ga s sábo
Na vtrjeni grad.
Pač stó dragotín
Imá na grajščíní,
In vendar pobrál mi
Zaklad je edíni!
Srcé zdaj umíra
Mi vsled bolečín,
On biser moj gleda, —
Ha, kleti Turčín!
Dá védel bi jaz,
Kje ropar prebiva,
Katéro ozídje
Moj biser zakriva!
Tam doli leží
Sto belih gradóv,
Kateri-li grad
Pač grad je njegov?
To, milo nebó,
Dodeli mi vsaj,

Da roparja sréče
Jaz srécam kedaj —
Tedaj pa poplača
Ta dolg mi krvávo:
Dal biser mi bóde,
Dal — klete glávo!“

KAZALO.

	Stran.
Uvod	3
Naša zvezda	4
Mojo srčno kri škropite!	6
Na sveti večer	8
Sam	10
Mavrica	11
Veseli pastir	12
Pri zibelki	14
Kesanje	16
Siromak	19
Pogled v nedolžno okó	21
Jejtejeva prisega	23
Daritev <i>1866: Lond - Fr. Gureckij</i>	28
Kupa življenja	29
Izgubljeni cvet	30
Pri mrtvaškem odru	32
Siroti	34
Njega ní!	36
V mraku	38
Na bregu	40
Zaostali pišč	41
Vinski duhovi	43
Človéka nikár!	45
Izgubljeni raj	48
Lastovkam	49
V celici	51
Primula	54
Mož ljubezni	56
Svetá odkletev	58

